

ПЕРЕДУМОВИ ТА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ*Абуд Ахмад Халіль Абуд¹, П.В. Брінь²**¹ аспірант кафедри менеджменту та оподаткування, НТУ «ХПІ», Харків, Україна**² професор кафедри менеджменту та оподаткування, канд. екон. наук, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
pavelbrin@gmail.com*

Будь-які організації, малі чи великі, рано чи пізно впроваджують щось нове і унікальне, найбільш ефективним шляхом чого є проектне управління [1]. Такі заходи можуть стосуватися різних функціональних зон підприємства, наприклад, це може бути розробка нового товару чи послуги; впровадження нової технології; розробка рекламної кампанії нового товару [2]. При цьому, у теперішній час однією з основних конкурентних переваг є швидкість впровадження таких заходів; Так, наприклад, при появі нової технології ті компанії, які зможуть першими організувати її впровадження у виробництво, миттєво отримають перевагу у витратах або якості виробництва (це залежить від сутності нової технології) до того, поки інші компанії галузі будуть проводити її освоєння. У цьому контексті управління проектами стає потужним інструментом, а це, у свою чергу вказує на високо актуальність проектного управління, однією з основних цілей якого і є скорочення циклу реалізації комплексу заходів. Позитивний ефект від застосування управління проектами в організаціях можна ще збільшити, якщо одночасно застосувати системи управління інформацією, що дозволяє командам підприємства спільно працювати над розробкою планів шляхом синхронізації завдань, орієнтованих на команду, графіків і розподілу ресурсів.

Розглянемо історію формування управління проектами. Управління проектами практикувалося протягом тисячоліть, ще починаючи з єгипетської епохи, але саме в середині 1950-х років минулого сторіччя організації почали застосовувати спеціальні інструменти та методи управління проектами до складних проектів. Сучасні методи управління проектами виникли у двох схожих проблемах планування та контролю у Сполучених Штатах Америки.

Перший випадок стосувався військово-морського флоту США, який на той час займався контролем контрактів на проект Polaris Missile [3]. Ці контракти склалися з дослідницьких, дослідно-конструкторських робіт і виготовлення деталей, які були унікальними і ніколи раніше не виконувались. Цей проект характеризувався високою невизначеністю, оскільки неможливо було точно оцінити ні вартість, ні час. Оцінка часу була заснована на оптимістичних, песимістичних і найімовірніших прогнозах. Ці три сценарії часу були математично оцінені для визначення ймовірної дати завершення. Цю процедуру назвали техніка оцінки та аналізу програм (проектів) (англ. Program (Project) Evaluation and Review Technique, PERT). Спочатку методика PERT не враховувала вартість заходів, але згодом параметр вартості було включено з використанням того ж підходу до оцінки, що й до часу реалізації [4].

Другий випадок стосувався приватного сектора, а саме компанії Du Pont de Nemours, яка підрядилася побудувати великі хімічні заводи в США. На відміну від проекту Navy Polaris, ці будівельні підприємства потребували точної оцінки часу та витрат. Методологія, розроблена цією компанією, спочатку називалася плануванням і встановленням строків проекту (англ. project planning and scheduling, PPS). PPS вимагав реалістичних оцінок витрат і часу, і, таким чином, є більш точним підходом, ніж методологія PERT. Пізніше техніка PPS була розроблена в метод критичного шляху (англ. critical path method, CPM), який став дуже популярним у будівельній галузі.

Протягом 1960-х і 1970-х років популярність і PERT, СРМ зростає як у приватному, так і у державному секторах. Міністерства оборони різних країн, NASA та великі інженерні та будівельні компанії в усьому світі застосовували принципи та інструменти управління проектами для управління проектами з великим бюджетом, орієнтованими на графік. Популярність використання цих інструментів управління проектами в цей період збіглася з розвитком комп'ютерів та програмних пакетів, які спеціалізувалися на управлінні проектами, однак спочатку ці програмні продукти були дуже дорогими.

Використання методів управління проектами у 1980-х роках полегшилося з появою персональних комп'ютерів та пов'язаних з ним недорогим програмним забезпеченням для управління проектами. Таким чином, протягом цього періоду галузь розробки програмного забезпечення також почала приймати та впроваджувати складні методи управління проектами. До 1990-х років теорії, інструменти та методи управління проектами були також широко прийняті підприємствами та організаціями різних галузей економіки.

Основним проривом у галузі проектного менеджменту у на початку 2000-х років стало поява гнучкого управління проектами (англ. agile software development, Agile), яке сприяло орієнтації проектного управління на вирішення проблем створення програмного забезпечення [6].

Безсумнівно, що сьогодні організації стикаються з більш агресивною конкуренцією, ніж у минулому, а бізнес-середовище, в якому вони працюють, є дуже неспокійним. Все це збільшило потребу в зменшенні часу реалізації проектів, що у свою чергу збільшило популярність переходу від процесного до проектного управління.

Слід підкреслити, що причини невиконання робіт у встановлені терміни, бюджет та якість очікуваного результату можуть бути усунені шляхом застосування практик управління проектами. Крім того, невиконання проекту вчасно, в рамках бюджету та очікуваної якості виконання не обов'язково означає, що проект сам по собі був невдалим, а з тим, що ним керували з недостатньою ефективністю.

Список літератури:

1. *Брінь П. В.* Сучасне трактування поняття "проект" та його відмінність від бізнес-процесу / П. В. Брінь, А. Х. А. Абуд // Причорноморські економічні студії. – 2019. – Вип. 48, ч. 2. – С. 20-26.

2. *Брінь П. В.* Багаторівнева класифікація проектів за абсолютними та відносними ознаками / П. В. Брінь, А. Х. А. Абуд // Бізнес-навігатор. – 2019. – Вип. 6 (55). – С. 46-51.

3. *Sapolsky H. M.* The Polaris System Development: Programmatic and Bureaucratic Success in Government //Cambridge, MA: Harvard University Press., Gholz, E., and Kaufman, A.(1999). 'Security Lessons from the Cold War', Foreign Affairs. – 1972. – Т. 78. – №. 4. – С. 77-89.

4. *Engwall M.* PERT, Polaris, and the realities of project execution //International Journal of Managing Projects in Business. – 2012.

5. *Garel G.* A history of project management models: From pre-models to the standard models //International Journal of Project Management. – 2013. – Т. 31. – №. 5. – С. 663-669.

6. *Краснокутська Н. С.* Еволюція розвитку та сучасні тренди в управлінні проектами/ Н. С. Краснокутська, Т. О. Осетрова //Економічний аналіз. – 2018. – №. 28 (1). – С. 236-242.